
Prefaci

Els anys vuitanta i noranta del segle passat van veure aparèixer als fons dels estadis de futbol grups d'aficionats, els més fanàtics de cada club, que es van organitzar en col·lectius i penyes, els coneguts com a ultres. Bona part d'aquests grups acabaran dirigits per membres de l'extrema dreta, que hi van veure una manera de fer política i captar seguidors.

Però als anys vint a Barcelona ja s'hi havia vist una situació anàloga. Un grup de seguidors del Reial Club Deportiu Espanyol es van organitzar en una penya amb un clar component polític. La majoria provenien del carlisme dissident, del sector més espanyolista i violent del tradicionalisme. Alguns es coneixien d'abans, d'altres es van conèixer a Can Ràbia –el camp de l'Espanyol– i en altres camps on, de vegades, acabaven enfrontats físicament amb aficionats d'equips rivals. Eren «españolistas de ideal y deportivamente». Seran els fundadors de la

Peña Deportiva Ibérica, de la qual temps després caurà del nom l'adjectiu «Deportiva».

Al voltant dels anys vint els estereotips creats al voltant de l'Espanyol, com a símbol dels espanyolistes també polítics, i del Futbol Club Barcelona, com a representant del catalanisme, estaven força arrelats. Al llibre parlem de l'origen d'aquestes identitats. A més, en plena dictadura, amb partits polítics prohibits o vigilats, la rivalitat esportiva entre culers –com es coneixia els seguidors del Barça– i periquitos –apel·latiu que es fa popular als anys vint, per influència de *Xut!*, per anomenar l'afició blanc-i-blava– té un component polític simbòlic més marcat.

La història de la Peña Ibérica també és la d'un grup d'espanyolistes i anticatalanistes d'extrema dreta que transita des del carlisme fins a acostar-se al feixisme, encara que es tracta més d'un grup d'acció que no pas teòric. Perquè la provocació i el culte a la violència formarà part de l'ADN de bona part dels *ibéricos*.

N'estudiarem els orígens i l'evolució política, n'analitzarem el discurs –plasmant sobretot en la sorollosa premsa *esportivopatriòtica* que publiquen– i en coneixerem les seves accions punitives.

També en seguirem els intents de buscar aliats: primer els Sindicats Lliures, després el Partido Nacionalista Español –del qual esdevenen organitzadors a Barcelona–, i, per acabar, els mellistes i altres grups reaccionaris amb discurs bel·licós del Comité de Acción Española.

Amb la República, després del desconcert inicial, trobarem *ibéricos* en quasi tots els grups d'extrema dreta de la ciutat, encara que els que faran servir el nom del grup

s'ajuntaran al voltant de Francisco Palau, dedicats a la conspiració i la provocació.

Amb el franquisme s'integraran al partit únic, Falange Española Tradicionalista y de las JONS, i es reclamaran com a veterans lluitadors espanyolistes i contra el separatisme a Barcelona.

Al llibre *¡Viva Cataluña española!: historia de la extrema derecha en la Barcelona republicana, 1931-1936*, ja vaig tractar de la Peña Ibérica, sobretot de l'evolució dels socis durant la Segona República. Ara he aprofundit en els orígens, ideologia i perfil social i polític dels components.

Coneixedor d'aquesta obra, Joan Navais em va proposar presentar una ponència sobre la Peña Ibérica a la jornada d'estudi *L'extrema dreta a la Catalunya Contemporània*, celebrada a Reus el maig del 2022. La ponència inicial va anar creixent fins a esdevenir aquest llibre.

Per acabar, voldria agrair a Joan Maria Thomàs, David González, Javier Robles i Carles Viñas el seu suport.